

Zijlvest hoek Raaks

De Stoomboot

Om de gevelsteen “De Stoomboot” te bekijken moet je aan de Raakszijde van de publiekshal van de gemeente Haarlem zijn. Een punt waar in de loop der jaren heel veel is veranderd.

Oorspronkelijk was hier een waterloop, de Raaks geheten, die vanuit de duinen via een prachtige waterpoort Haarlem binnen kwam. Deze waterpoort was onderdeel van de stadsmuur die Haarlem omringde. Het water tussen de twee torens van de waterpoort kon met een ketting, een zogenaamde “Raaks” worden afgesloten. Zo komt dit gebied en deze straat aan haar naam.

Halverwege de 19de eeuw werd de stadsmuur met de Raakstorens afgebroken en het water gedempt. De economie in Haarlem trok aan en in 1885 bouwde The Imperial Continental Gas Association (ICGA) op deze plek zelfs een gasfabriek. Deze Engelse maatschappij leverde energie en gas aan heel Haarlem, ook voor de nieuwe straatverlichting.

Zo midden in de stad was achteraf niet zo’n goed idee en in 1902 verdween de fabriek en werden op het terrein maar liefst drie scholen gebouwd. De HBS-B aan de Oude Zijlvest, de

MULO aan de Jacobstraat en de HBS A aan de Zijlvest. Een groot complex waar de directeur Openbare Werken, L.C. Dumont, veel bemoeienis mee had. Behalve de drie scholen werd het gebied nog gekenmerkt door de bouw van twee kerken.

Een grote verandering vond plaats in het begin van de 21ste eeuw. Er werden plannen gemaakt om het hele Raaksgebied opnieuw in te richten. Met name het wel of niet slopen van de HBS A heeft tot veel strijd geleid. Toen toch tot afbraak werd besloten is afgesproken dat de ornamenten van het oude gebouw behouden moesten blijven en liefst worden herplaatst binnen het Raaksgebied.

Het nieuwe gebouw voor de gemeente is ontworpen door architect Peter Wilson. Het huisvest naast de publiekshal en de gemeentelijke kantoren ook een bioscoop. Het gebouw van de gemeente leent zich met vier gevels bijzonder goed voor het aanbrengen van de ornamenten die van de oude school zijn gekomen.

Eén van die ornamenten is de gevelsteen “De Stoomboot”. Deze steen zat aan de zijkant van de school in de Vestestraat. Je ziet op de steen een stoomboot in een onstuimige zee.

Deze levendige steen is gemaakt door Willem Coenraad Brouwer (1877 – 1933) en bestaat uit vier grote delen voor de afbeelding met daar omheen een rand van 16 tegels.

In 2010 is de steen geheel gerestaureerd en geïmpregneerd om vervolgens in 2011 op de hoek van de Zijlvest en Raaks te plaatsen waar iedereen hem kan bewonderen.

Bron: Jaarboek 2011 Historische Vereniging Haarlem – Nieuws over gevelstenen – Martin Busker